

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«Дніпровська політехніка»

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра перекладу

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

для студентів спеціальності 035 Філологія

Дніпро

2021

*За поданням методичної комісії спеціальності
035 Філологія (протокол № 1 від 31.08.2021р).*

Вступ до перекладознавства. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності 035 Філологія / Т.Ю Введенська., С.В. Короткова – Дніпро, 2021. – 22 с. – Режим доступу: https://pereklad.nmu.org.ua/ua/vstup_do_pz.pdf

Автори:

Введенська Т.Ю. – канд. філол. наук, професор

Короткова С.В. – канд. філол. наук, доцент

Методичні матеріали призначені для студентів спеціальності 035 Філологія які здобувають кваліфікаційний рівень бакалавра.

Матеріали стануть у пригоді для самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів з дисципліни «Вступ до перекладознавства».

Методичні рекомендації містять теми курсу, в яких представлені актуальні питання сучасного перекладознавства: визначення та класифікація перекладу; проблема еквівалентності та її типології: проблема інформації та її типів, моделі й установки перекладу; розглядаються також фонетичні, граматичні, лексичні та прагматичні аспекти перекладу. Кожна тема включає, крім теоретичної частини, питання для самоконтролю та тести, спрямовані на перевірку засвоєння студентами теоретичного матеріалу; а також різнопланові завдання. До рекомендацій включено модульні контрольні роботи, питання для самоконтролю, списки основної та додаткової літератури.

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Мета дисципліни	4
3. Завдання для самостійної роботи та питання для самоконтролю.....	5
4. Тести.....	13
5. Питання до іспиту.....	20
6. Контрольні роботи.....	21
7. Рекомендовані джерела інформації	22

1. ПЕРЕДМОВА

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства». Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, практикумами, методичними вказівками тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студентів. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Зміст СРС з дисципліни «Вступ до перекладознавства» складається з таких видів роботи:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підбір прикладів, що ілюструють певні теоретичні положення;
- підготовка до іспиту.
-

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Вступ до перекладознавства» – формування у студентів системи сучасних знань про переклад як вид комунікативної діяльності у різних її типах, про історичні особливості перекладацького процесу, еволюцію принципів та прийомів перекладу, вивчення перекладацьких термінів і понять, визначення ролі перекладу для обміну інформацією та збагачення національних мов, поглиблення у студентів знань англійської мови; підготовка до проведення перекладознавчої науково-дослідницької роботи. У курсі викладаються основні положення перекладу та сучасного перекладознавства як міждисциплінарної галузі та як окремої лінгвістичної дисципліни. Також метою курсу є розвинути у студентів практичні навички і вміння двостороннього усного і письмового перекладу, ознайомити студентів з типовими проблемами, що виникають під час

перекладу, з типами і видами перекладу та способами досягнення вірної передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

№ з/п	Тема	Завдання / підручники	Питання для самоконтролю	Кількість годин
1.	«ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО» ЯК ЛІНГВІСТИЧНА ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 1. Об'єкт, предмет і завдання курсу «Перекладознавство» 2. Текст як посередник процесу перекладу. 3. Розділи перекладознавства.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 8-12. Підготуйте відповідь на питання: «Міждисциплінарний характер теорії перекладу», законспектувавши: Сдобников В. В., Петрова О. В. Теория перевода / В. В. Сдобников, О. В. Петрова. – М. : АСТ Восток-Запад, 2006. – С. 72 – 84.	1. Що є об'єктом і предметом перекладознавства? 2. Які завдання стоять перед перекладознавством? 3. Назвіть галузі перекладознавства й охарактеризуйте їх. 4. Яку класифікацію текстів пропонує В. С. Виноградов? 5. У чому своєрідність художніх текстів як об'єктів перекладу? 6. Які питання вивчає теорія машинного перекладу? 7. З якими дисциплінами пов'язане перекладознавство? 8. На доробку яких дисциплін ґрунтується теорія машинного перекладу?	6
2.	ПЕРЕКЛАД: ПРОБЛЕМА ДЕФІНІЦІЇ ТА ТИПОЛОГІЯ 1. Проблема дефініції перекладу. 2. Типологія перекладів.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 13-17.	1. Чому в перекладознавстві існує значна кількість дефініцій перекладу? 2. Назвіть критерії класифікації перекладів. 3. Охарактеризуйте типи перекладу за формою. 4. Охарактеризуйте синхронний переклад. 5. Чим відрізняються синхронний і	6

			послідовний переклади? 6. Охарактеризуйте переклад з аркуша. 7. Назвіть операційні ланки машинного перекладу. 8. Назвіть діючі системи машинного перекладу. 9. Які системи машинного перекладу ви використовуєте	
3.	ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ 1. Дефініція еквівалентності в перекладознавстві. 2. Типологія еквівалентності в перекладознавстві. 3. Залежність еквівалентності від типу перекладного тексту. 4. Трансформації як спосіб досягнення еквівалентності.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 18-29. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : ДовкілляК, 2011. – 844 с. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О. О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.	1. Порівняйте дефініції еквівалентності різних перекладознавців. Чим відрізняються ці визначення? 2. Чи може бути еквівалентність оригіналу та перекладу повною? Обґрунтуйте відповідь. 3. Яку корекцію передбачає переклад змісту оригінального тексту? 4. Які рівні перекладацької еквівалентності виокремлюють О. Швейцер і Г. Єгер? 5. Чим відрізняються формальна та динамічна еквівалентність? 6. У чому вбачаєте різницю між еквівалентністю й адекватністю? 7. Дайте визначення трансформації за О. О. Селівановою? 8. Які типи трансформацій виокремлює Л. С. Бархударов? 9. Який критерій лежить в основі нової типології трансформацій О. О. Селіванової? 10. Які трансформації є формальними? 11. Які трансформації називаються формально-змістовими? 12. У чому вбачаєте різницю між формальними та формально-змістовими трансформаціями? 13. Прокоментуйте вислів В.	8

			С. Виноградова: «Художній переклад породжується оригіналом, залежить від нього, але в той же час має відносну самостійність, оскільки стає фактом мови, на яку перекладається» [Виноградов, с. 24]. 14. Як ви розумієте наступне зауваження: У художньому перекладі (особливо віршованому) проявиться «індивідуальність перекладача, обумовлена його художнім сприйняттям, талантом, своєрідністю відбору мовних засобів. Ці обумовлені індивідуальністю перекладача риси не мають ніякого відношення до авторського стилю оригіналу, що не співвіднесені безпосередньо з текстом оригіналу. Їхній парадокс у тому, що вони небажані, але неминучі» [Виноградов, с. 24]. 15. Які фактори впливають на зниження рівня еквівалентності у процесі синхронного перекладу? 16. За рахунок чого виникають відмінності між оригіналом і перекладом суспільноінформативних текстів? 17. Якими факторами визначається відносність еквівалентності офіційно-ділових текстів?	
--	--	--	---	--

4.	ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА ПЕРЕКЛАДУ 1. Дефініції інформації. 2. Типологія інформації в перекладознавстві. 2.1. Денотативна інформація. 2.2. Конотативна інформація. 2.3. Прагматична інформація.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 30-34. Законспектуйте статтю О. О. Селіванової «Моделі перекладу» // Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О. О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.	1. Як визначається модель перекладу? 2. Охарактеризуйте денотативну (ситуативну) модель перекладу. 3. Опишіть семантичну модель перекладу. 4. У чому суть інформативної моделі перекладу? 5. Охарактеризуйте трансформаційну модель перекладу. 6. Назвіть моделі перекладу із мовою-посередником. 7. Охарактеризуйте психолінгвістичну модель перекладу. 8. Розкажіть про комунікативні моделі перекладу. 9. Опишіть дискурсивну модель перекладу.	8
5.	МОДЕЛІ ПЕРЕКЛАДУ 1. Денотативна (ситуативна) модель перекладу. 2. Семантична модель перекладу. 3. Інформативна модель перекладу. 4. Трансформаційна модель перекладу. 5. Модель перекладу із мовою-посередником. 6. Психолінгвістична модель перекладу. 7. Комунікативні моделі перекладу. 8. Дискурсивна модель перекладу.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 35-22. Виконайте завдання на ст. 49 посібника Литвин І.М.	1. Як визначається поняття інформація в широкому розумінні? 2. Охарактеризуйте поняттєво-логічну інформацію. 3. Поясніть механізм творення метафори. 4. Охарактеризуйте асоціативно-метафоричну інформацію. 5. Охарактеризуйте пропозиційну інформацію. 6. Охарактеризуйте конотативну інформацію. 7. Назвіть типи стилістичної інформації. Охарактеризуйте їх. 8. Наведіть приклади жаргонних, діалектних слів, аргю. Яку інформацію вони передають? 9. У чому різниця між історизмами й архаїзмами?	6

6.	ФОНЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ 1. Транслітерація як прийом відтворення графічної форми іншомовного слова. 2. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова. 3. Комбінація транскрипції та транслітерації. 4. Фонографічна заміна за традицією. 5. Зміна ритміко-мелодійного малюнка віршів.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 50-57. Виконайте завдання на С. 57-59 посібника Литвин І.М.	1. Назвіть перекладацькі трансформації на фонографічному рівні. 2. Охарактеризуйте транскрипцію. 3. У чому сутність транслітерації? 4. Розкажіть про переклад за традицією. 5. Для передачі яких одиниць застосовуються трансформації на фонографічному рівні? 6. Наведіть приклади фонографічної заміни за традицією. 7. Якому фонографічному прийому віддається перевага у сучасній перекладацькій практиці при перекладі власних назв?	6
7.	ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ 1. Трансформації на словотвірному рівні 2. Трансформації на морфологічному рівні 2.1. Категорійна заміна. 2.2. Частиномовна заміна. 2.3. Заміна морфологічних засобів лексичними. 3. Трансформації на синтаксичному рівні 3.1. Заміна сполуки словом і навпаки. 3.2. Заміна синтаксичного зв'язку у словосполученнях і реченнях. 3.3. Членування речень. 3.4. Об'єднання речень. 3.5. Додавання й опущення мовних одиниць і	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 60-68. Виконайте завдання на С. 66-68 посібника Литвин І.М.	1. Розкажіть про трансформації на словотвірному рівні. 2. Які трансформації відносяться до морфологічних? 3. Які трансформації відносяться до синтаксичних? 4. Граматичні трансформації зазвичай формальні чи формально-змістові? 5. Які трансформації називають системними? Наведіть приклади. 6. Чим пояснити наявність категорійних змін в перекладі? 7. З якою метою перекладач використовує опущення та додавання? 8. Наведіть приклади заміни числа, часу тощо в перекладі. 9. Наведіть приклади заміни граматичних форм лексичними засобами. 10. Чим продиктовані перестановки в перекладі? 11. Наведіть	6

	конструкцій. 3.6.Перестановки.		приклади формально- змістових граматичних трансформацій.	
8.	ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ 1. Міжмовні лексичні відповідники. 2. Денотативний аспект лексичних трансформацій. 3. Конотативний аспект лексичних трансформацій. 4. Номінативний аспект лексичних трансформацій.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 69-82. Виконайте завдання на С. 80-82 посібника Литвин І.М.	1. Розкажіть про денотативний аспект лексичних трансформацій. 2. Розкажіть про конотативний аспект лексичних трансформацій. 3. Розкажіть про номінативний аспект лексичних трансформацій. 4. Які трансформації відносяться до метонімічних? 5. Лексичні трансформації зазвичай формальні чи формально-змістові? 6. Які трансформації на лексичному рівні є формальними? Наведіть приклади. 7. Як розглядають метафору в когнітивній семантиці? 8. Які типи метафоричних перетворень застосовує перекладач? 9. З якою метою перекладач використовує кореферентні заміни? 10. Наведіть приклади гіпонімічних перетворень в перекладі. 11. Наведіть приклади гіперонімічних перетворень в перекладі. 12. Наведіть приклади партонімічних перетворень в перекладі. 13. Наведіть приклади номінативних трансформацій. 14. Як представлені функціонально-стилістичні трансформації в перекладі? 15. Охарактеризуйте	6

			експресивні конотативні трансформації.	
9.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ 1. Переклад фразеологічних одиниць. 2. Фігуративні прагматичні трансформації. 3. Прагматичні концептуальні перетворення в перекладах. 4. Аксіологічні прагматичні трансформації. 5. Мегатекстові трансформації в перекладах.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 98-111 Виконайте завдання на С. 110-111 посібника Литвин І.М.	Які трансформації називають прагматичними? 2. Назвіть типи перекладацьких трансформації з прагматичним компонентом. 3. Опишіть прагматичні концептуальні перетворення в перекладах. 4. Від чого залежать концептуальні перетворення в перекладі? 5. У чому суть фігуративних трансформацій? 6. Розкажіть про аксіологічні прагматичні трансформації. 7. Охарактеризуйте мегатекстові трансформації. 8. У чому полягає прагматична спрямованість фразеологізмів? 9. Які є прийоми перекладу фразеологізмів. 10. Наведіть приклади перекладу фразем. 11. Прокоментуйте наступну думку із статті О. О. Селіванової: «Різні типи перекладацьких трансформацій наявні в текстах перекладів у різних варіаціях комбінацій. Їхнє здійснення й поєднання – безупинний і безперервний процес, кінцевим результатом якого є формування балансу відповідності мовних одиниць різних рівнів у межах цілісного семіотичного процесу – перетворення знакової форми однієї мови на знакову форму іншої з	6

			огляду на три виміри семіозису: семантику, синтактику та прагматику». 12. Які типи трансформацій з прагматичним компонентом, на вашу думку, найчастотніше зустрічаються в російсько-українському перекладі (і навпаки) художніх текстів)? Обґрунтуйте вашу відповідь	
10	ПРОБЛЕМА ЛАКУН І РЕАЛІЙ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ 1. Лакуни. Типологія лакун. 2. Реалії. Класифікація реалій в перекладознавстві. 3. Прийоми перекладу реалій.	Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. С. 83-97. Виконайте завдання на С. 96-97 посібника Литвин І.М.	1. Як визначається поняття лакуна. 2. Назвіть характерні риси лакун. 3. За якими параметрами диференціюються лакуни? 4. Розкажіть про системні лакуни та їхні типи. 5. Охарактеризуйте функціональні лакуни. 6. Наведіть приклади культурологічних лакун. 7. Розкажіть про уподібнення як спосіб перекладу слів-реалій. 8. Охарактеризуйте транскрипцію (транслітерацію). як способи перекладу слів-реалій. 9. Розкажіть про калькування як спосіб перекладу слів-реалій. 10. Охарактеризуйте поняття лакуна, безеквівалентна лексика, реалія. 11. Розкажіть про класифікації реалій в перекладознавстві. 12. Розкажіть про тлумачення, примітки, виноски, коментарі як способи перекладу реалій. 13. Наведіть приклади ономастичних реалій. 14. Що ви знаєте про кольорову символіку різних країн.	6

4.Тести

Тема 2

1. Теорія перекладу – це ...

- a) наукова дисципліна, яка вивчає результат перекладацької діяльності.
- b) наукова дисципліна, яка вивчає процес перекладу та результат перекладацької діяльності.
- c) наукова дисципліна, яка вивчає процес перекладу.

2. Часткова теорія перекладу – це ...

- a) розділ лінгвістичної теорії перекладу, що вивчає найбільш загальні лінгвістичні закономірності перекладу, незалежно від особливостей конкретної пари мов.
- b) переклад, при якому здійснюється опущення окремих частин оригіналу за моральними, політичних чи інших міркувань практичного характеру
- c) розділ теорії перекладу, що вивчає процес перекладу з однієї конкретної мови на іншу.

3. Коли сформувалася теорія перекладу як наука?

- a) в 50-х роках 19 століття
- b) в 50-х роках 20 століття
- c) на початку 20-го століття

4. Дослівний переклад – це ...

- a) переклад, який забезпечує прагматичні завдання перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї мети рівні еквівалентності
- b) механічна підстановка слів заданої мови як еквівалентів слів іншої мови за умов збереження конструкції.
- c) вид перекладу, при якому оригінал і переклад виступають в процесі перекладу у вигляді фіксованих (головним чином, письмових) текстів

5. Усний переклад – це ...

- a) вид перекладу, при якому оригінал та його переклад виступають в процесі перекладу в нефіксованій (усній) формі, що зумовлює однократність сприйняття перекладачем оригіналу і неможливість наступного зіставлення чи виправлення перекладу після його виконання.
- b) переклад, при якому здійснюється опущення окремих частин оригіналу за моральними, політичних чи інших міркувань практичного характеру.
- c) переклад, який забезпечує прагматичні завдання перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї мети рівні еквівалентності

6. Універсальні закономірності процесу перекладу взагалі та залежно від типу перекладних текстів, визначає теоретичні засади міжмовних, стилістичних, функціональних та інших відповідників, специфіку усного та письмового перекладу вивчає ...

- a) загальна теорія перекладу
- b) критика перекладу
- c) стилістика

10. Спосіб усного перекладу, при якому перекладач починає переводити після того, як оратор перестав говорити, закінчивши всю промову або її частину –

- a) синхронний переклад
- b) послідовний переклад
- c) спеціальний переклад

11. Сукупність наукових дисциплін, які вивчають різні аспекти перекладу ...

- a) мовознавство
- b) текстологія
- c) перекладознавство

12. Спеціальна теорія перекладу – це ...

- а) розділ лінгвістичної теорії перекладу, що вивчає найбільш загальні лінгвістичні закономірності перекладу, незалежно від особливостей конкретної пари мов
 - б) розділ лінгвістичної теорії перекладу, що вивчає особливості процесу перекладу текстів різного типу і впливу на цей процес мовних форм та умов його здійснення
 - с) розділ теорії перекладу, що вивчає процес перекладу з однієї конкретної мови на іншу
10. Художній переклад – це ...
- а) переклад творів художньої літератури, тобто текстів, основна функція яких полягає в художньо-естетичному впливі на читача.
 - б) переклад, який забезпечує прагматичні завдання перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї мети рівні еквівалентності.
 - с) відмова від передачі в перекладі значення граматичної одиниці ВМ.
11. «Переклад з аркуша» – це ...
- а) усно-письмовий переклад
 - б) послідовний переклад
 - с) науковий переклад
12. Спосіб перекладу, при якому перекладач, слухаючи оратора, практично одночасно промовляє переклад – це ...
- а) послідовний переклад
 - б) спеціальний переклад
 - с) синхронний переклад

ТЕМА 3

1. Еквівалентність – це...
- а) найоптимальніший баланс семантики та форми, денотативної, конотативної, стилістичної, культурної, прагматичної інформації текстів оригіналу та перекладу;
 - б) невідповідність тексту оригіналу та перекладу;
 - в) вимога максимально можливої близькості перекладу до оригіналу;
 - г) одиниця мови перекладу, що регулярно використовується для перекладу однієї одиниці вихідної мови.
2. Термін еквівалентність до перекладознавства ввів:
- а) Ю. Найда;
 - б) А. Нойберт;
 - в) Р. Якобсон;
 - г) О. Федоров.
3. Хто запропонував таке визначення еквівалентності: «Еквівалентність – це найоптимальніший баланс семантики й форми, денотативної, конотативної, стилістичної, культурної, прагматичної інформації текстів оригіналу та перекладу»?
- а) Р. Якобсон;
 - б) В. Комісаров;
 - г) О. Селіванова;
 - д) О. Швейцер.
4. Хто з дослідників розробляв скопос-теорію?
- а) К. Райс і Х. Веймер;
 - б) О. Швейцер;
 - в) О. Каде;
 - г) О. Селіванова.
6. Які типи еквівалентності виокремив Ю. Найда?
- а) оптимальну та теоретично можливу;
 - б) формальну та динамічну;
 - в) адекватну та повноцінну;
 - г) диференціював еквівалентність за рівнями.

7. Який тип еквівалентності, за Ю. Найдюю, орієнтований на оригінал і передбачає збереження в тексті перекладу формальних ознак оригіналу?
- а) динамічна;
 - б) формальна;
 - в) функціонально-комунікативна;
 - г) оптимальна.
8. Які три типи відповідників запропонував розрізняти Я. Рецкер?
- а) 1) еквіваленти,
2) варіантні та контекстуальні,
3) перекладацькі трансформації.
 - б) еквівалент, аналог, звуження;
 - в) еквівалент, розширення; антонімічний переклад;
 - г) аналог, еквівалент, антонімічний переклад.
9. Які рівні еквівалентності виокремлював О. Швейцер?
- а) стилістичний, граматичний, прагматичний;
 - б) формальний, формально-змістовий;
 - в) прагматичний, семантичний, синтаксичний;
 - г) стилістичний, лексичний, граматичний.
10. Коли динамічну еквівалентність змінила комунікативно-функціональна?
- а) в 60-х рр, 20 ст.
 - б) в 90-х рр, 20 ст.
 - в) на початку 20 ст.
 - г) в 80-х рр., 20 ст.
11. ... – це перетворення, модифікація форми або змісту та форми з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу та перекладу.
- а) еквівалентність;
 - б) трансформації;
 - в) деформації;
 - г) переклад.
12. Які типи трансформацій виокремлює О. О. Селіванова?
- а) формальні та змістові;
 - б) формальні та формально-змістові;
 - в) семантичні та формальні;
 - г) граматичні та формально-змістові

ТЕМА 5

1. Виокремлюємо такі типи інформації:
 - а) поняттєво-логічну, культурну, прагматичну.
 - б) поняттєво-логічну, стилістичну, прагматичну.
 - в) поняттєво-логічну, конотативну, прагматичну.
2. Понятійно-логічна інформація включає:
 - а) конотативну та пропозиційну інформацію;
 - б) асоціативно-метафоричну та пропозиційну інформацію;
 - в) асоціативно-метафоричну та культурну інформацію.
3. Дж. Лакофф і М. Джонсон розглядають метафору як:
 - а) використання знака однієї концептуальної сфери (реципієнтної) для позначення компонента іншої (донорської);
 - б) використання знака однієї концептуальної сфери (донорської) для позначення іншої (реципієнтної);
 - в) перенесення найменування з одного предмета на інший за суміжністю.
4. Пропозиційна інформація має істинний, об'єктивний характер і ...

- а) передається словами як в прямих, так і в переносних значеннях;
 - б) передається словами в прямих значеннях;
 - в) передається словами в лексико-семантичних варіантах (ЛСВ).
5. Доцільно виокремити такі види конотативної інформації:
- а) емоційно-оцінну, експресивну, культурну та хронологічну;
 - б) емоційно-оцінну, експресивну, культурну та стилістичну;
 - в) експресивну, культурну, стилістичну та хронологічну.
6. Сильова інформація – це різновид:
- а) функціонально-стилістичної інформації;
 - б) фігурально-стилістичної інформації;
 - в) культурної інформації.
7. Фігурально-стилістична інформація служить для:
- а) створення стильового розмаїття лексичних одиниць в тексті;
 - б) дотримання стильового балансу тексту;
 - в) створення стилістичних ефектів.
8. Адаптація перекладу давнього тексту до сучасного читача передбачає:
- а) вживання у перекладі неологізмів;
 - б) збереження стилю оригіналу;
 - в) деяку втрату хронологічної інформації.
9. Соціолектну інформацію містять:
- а) архаїзми та неологізми;
 - б) діалектні слова;
 - в) запозичення.
10. Емоційно-оцінний і експресивний типи інформації полягають:
- а) у вираженні оцінки, емоцій та почуттів того, хто говорить або пише;
 - б) в емоційному впливі на реципієнта;
 - в) вірні обидва попередні варіанти.
11. Мисленева аналогія, синестезія, образне сприйняття об'єкта – підстава для формування:
- а) пропозиційної інформації;
 - б) асоціативно-метафоричної інформації;
 - в) пропозиційної й асоціативно-метафоричної інформації.

Культурна інформація

1. Культурна інформація – це ...
- а) один з елементів національної специфіки лінгвокультурної спільноти;
 - б) сукупність культурно маркованих знань й уявлень носіїв певної етнічної культури;
 - в) знання про історію певного етносу.
2. Символи – це елементи ...
- а) архетипної інформації;
 - б) прецедентної інформації;
 - в) культурно-знакової інформації.
3. Міфи та символи мають:
- а) архетипну основу;
 - б) стереотипну основу;
 - в) психологічну основу.
4. Зміст архетипів може бути:
- а) конкретним і загальним;
 - б) етнокультурним й універсальним;
 - в) повним й обмеженим.

5. Закріплені у свідомості людини знання про культурні традиції, обряди, ритуали, звичаї, вірування, забобони, особливості мовленнєвої та невербальної поведінки – це:
 - а) стереотипи;
 - б) архетипи;
 - в) міфологеми.
6. Прецедентні феномени є:
 - а) результатом пізнання дійсності певним етносом;
 - б) фіктивними ідеями певного народу;
 - в) актуальними та використаними в когнітивному та комунікативному планах.
7. Елементами культурно-знакової інформації є:
 - а) реалії, символи й етикетні вирази;
 - б) реалії, символи та прецедентні феномени;
 - в) реалії, символи та константи культури.
8. Якого підтипу культурної інформації не існує:
 - а) прецедентної інформації;
 - б) стратегічної інформації;
 - в) архетипної інформації.
9. Асоціації певного етносу, пов'язані з кольорами, є складовою:
 - а) стереотипної інформації;
 - б) архетипної інформації;
 - в) культурно-знакової інформації.
10. Міфологічна інформація на мовному рівні:
 - а) представлена міфологемами;
 - б) представлена міфологізмами;
 - г) не представлена взагалі.

ТЕМА 6

1. До формально-змістових перекладацьких трансформацій на фонетичному та графічному рівнях можуть відноситися:
 - а) фонографічні трансформації: транслітерація, транскрипція та їхня комбінація;
 - б) фонографічна заміна за традицією;
 - в) зміни ритміко-мелодійного малюнка віршів шляхом формально-змістової трансформації.
2. Формальне перетворення за порядком букв вихідної лексичної одиниці за допомогою абетки мови перекладу – це:
 - а) перекладацька транслітерація;
 - б) перекладацька транскрипція;
 - в) практична транскрипція.
3. Передаючи англійське власне ім'я Lincoln як Лінколь, перекладач здійснив:
 - а) транскрипцію;
 - б) транслітерацію;
 - в) їхню комбінацію.
4. Формальне пофонемне перетворення вихідної лексичної одиниці за допомогою фонем мови перекладу – це:
 - а) транскрипція;
 - б) транслітерація;
 - в) калькування.
5. Який перекладацький прийом використано для передачі імен королів і біблійних героїв?
 - а) транслітерація;
 - б) заміна за традицією;
 - в) калькування.

6. Традиційна передача українською англійського прізвища Newton як Ньютон є прикладом:
 - а) транскрипції;
 - б) транслітерації;
 - в) їхньої комбінації.
7. Використання вихідних слів різних мов, різних за формою, але одного лінгвістичного походження, для передачі одне одного – це:
 - а) комбінація транскрипції та транслітерації;
 - б) поморфемне калькування;
 - в) заміна за традицією.
8. Який прийом використано в перекладі: рос. медведь – укр. ведмідь ?
 - а) поморфемне калькування;
 - б) напівкалькування;
 - в) інверсією складників слова.
9. Передаючи російське власне ім'я Филипп як Пилип, перекладач здійснив:
 - а) калькування;
 - б) транскрипцію;
 - в) заміну за традицією.
10. Зміна ритміко-мелодійної структури вірша є ... трансформацією:
 - а) формальною;
 - б) формально-змістовою;
 - в) може бути як формальною так і формально-змістовою.
11. Для перекладацької практики актуальне питання передачі загальноєвропейських імен, у сучасній перекладацькій практиці в процесі перекладу імен перевага віддається:
 - а) транскрипції;
 - б) калькуванню;
 - в) традиції.
12. Який варіант перекладу польського прізвища Нота відповідає українській традиції:
 - а) Хома;
 - б) Гома;
 - в) Гом

ТЕМА 9

1. Перекладач вдається до трансформацій з прагматичним компонентом з метою:
 - а) модифікації прагматичної інформації оригінального тексту;
 - б) недопущення прагматичного компонента тексту-оригіналу до тексту-перекладу;
 - в) досягнення функціонально-комунікативної еквівалентності текстів оригіналу та перекладу.
2. О. О. Селіванова виділяє серед трансформацій з прагматичним компонентом:
 - а) 4 підтипи трансформацій;
 - б) 5 підтипів трансформацій;
 - в) 6 підтипів трансформацій.
3. За В. С. Виноградовим, фразеологізмам оригіналу в мові перекладу можуть відповідати тільки:
 - а) сталі звороти, окремі слова та вільні словосполучення, що мають еквівалентний об'єм інформації;
 - б) сталі звороти, що мають еквівалентний об'єм інформації;
 - в) фразеологізми з еквівалентною або близькою образною основою.
4. Заміна у перекладі слова оригіналу фразеологічним зворотом часто відбувається з метою:
 - а) компенсації втрат в конотативному плані;

- б) збільшення в порівнянні з оригіналом конотативного навантаження речення (фрагменту) перекладу;
 - в) збільшення обсягу перекладного тексту.
5. Компаративні фразеологізми закріпились в мові як:
- а) вільні сполуки;
 - б) експресивні фразеологізми;
 - в) стійкі порівняння.
6. Фігуративні трансформації – це:
- а) збереження стилістичного прийому оригіналу у перекладі;
 - б) відсутність стилістичного прийому оригіналу у перекладі;
 - в) збереження або відсутність стилістичного прийому оригіналу в перекладі.
7. Чи важлива формальна організація тексту перекладу для передачі концептуально вагомого стилістичного прийому або комплексу стилістичних фігур?
- а) Так;
 - б) Ні;
 - в) Іноді.
8. Заміни реалій оригінального тексту реаліями мови перекладу – це:
- а) аксіологічні трансформації;
 - б) мегатекстові трансформації;
 - в) концептуальні трансформації.
9. Передача в перекладі сенсорних, психологічних, естетичних, утилітарних оцінок, виражених в оригіналі, відбувається за рахунок:
- а) аксіологічних трансформацій;
 - б) мегатекстових трансформацій;
 - в) концептуальних трансформацій.
10. Коментарі та примітки – це...
- а) аксіологічні трансформації;
 - б) мегатекстові трансформації;
 - в) концептуальні трансформації.
11. До якого підтипу прагматичних трансформацій потрібно віднести передачу у перекладі вигуків?
- а) до аксіологічних трансформацій;
 - б) до фразеологічних трансформацій;
 - в) до концептуальних трансформацій.
12. Який вчений розглядав типи прагматичних відношень при перекладі (в залежності від типу текстів):
- а) Ю. Найда;
 - б) А. Нойберт;
 - в) В. С. Виноградов.
13. Концепція динамічної еквівалентності американського перекладознавця Ю. Найди є підґрунтям виокремлення:
- а) концептуальних трансформацій;
 - б) формальних трансформацій;
 - в) трансформацій з прагматичним компонентом.
14. Як ви розумієте вжитий у перекладознавстві термін «уподібнення»?
- а) заміна концепту в перекладі на більш близький (зрозумілий) читачеві;
 - б) збереження у перекладі синтаксичних конструкцій мови оригіналу, навіть якщо вони не характерні для мови перекладу;
 - в) використання приміток і коментарів.
15. Предикативні фразеологізми – це ...
- а) вільні сполуки;
 - б) прислів'я, приказки, афоризми й інші стійкі судження;
 - в) стійкі порівняння.

5. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Об'єкт, предмет і завдання курсу «Перекладознавство».
2. Матеріал перекладу. Функціональне призначення текстів.
3. Розділи перекладознавства.
4. Зв'язок перекладознавства з іншими галузями знань.
5. Проблема дефініції перекладу.
6. Типологія перекладу.
7. Проблема визначення еквівалентності в перекладознавстві.
8. Поняття еквівалентності й адекватності в перекладознавстві.
9. Типології еквівалентності в перекладознавстві.
10. Залежність еквівалентності від типу перекладного тексту.
11. Трансформації як спосіб досягнення еквівалентності.
12. Моделі перекладу.
13. Денотативна (ситуативна) модель перекладу.
14. Семантична модель перекладу.
15. Інформативна модель перекладу.
16. Трансформаційна модель перекладу.
17. Модель перекладу із мовою-посередником.
18. Психолінгвістична модель перекладу.
19. Комунікативні моделі перекладу.
20. Дискурсивна модель перекладу.
21. Установки перекладу.
22. Транслітерація як прийом відтворення графічної форми іншомовного слова.
23. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова.
24. Комбінація транскрипції та транслітерації.
25. Фонографічна заміна за традицією.
26. Зміна ритміко-мелодійного малюнку віршів.
27. Трансформації на словотвірному рівні.
28. Трансформації на морфологічному рівні:
29. Категорійна заміна в перекладі.
30. Частиномовна заміна в перекладі.
31. Заміна морфологічних засобів лексичними.
32. Трансформації на синтаксичному рівні:
33. Заміни словосполучки словом і навпаки в перекладі.
34. Заміни синтаксичного зв'язку у словосполучках і реченнях.
35. Членування речень в перекладі.
36. Об'єднання речень в перекладі.
37. Додавання мовних одиниць і конструкцій в перекладі.
38. Перестановки в перекладі.
39. Денотативний аспект лексичних трансформацій.
40. Конотативний аспект лексичних трансформацій.
41. Номінативний аспект лексичних трансформацій.
42. Переклад фразеологічних одиниць.
43. Фігуративні прагматичні трансформації.
44. Прагматичні концептуальні перетворення в перекладах.
45. Аксіологічні прагматичні трансформації.
46. Мегатекстові трансформації в перекладах.
47. Типологія інформації в перекладознавстві.
48. Поняттєво-логічна інформація.
49. Конотативна інформація.
50. Прагматична інформація.

6. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Контрольна робота №1 (Теми: Перекладознавство як наукова дисципліна; Переклад: дефініція, види; Проблема еквівалентності в перекладознавстві; Моделі перекладу)

Варіант 1

1. Охарактеризуйте перекладознавство як навчальну дисципліну. Що є об'єктом і предметом перекладознавства? Які завдання стоять перед перекладознавством? 2. Опишіть денотативну та семантичну моделі перекладу. 3. Як ви розумієте вислів В. Станкевича: «Не можуть російською звучати однаково переклад у прозі... Селінджера та китайського класика»?

Варіант 2

1. Назвіть розділи перекладознавства (теорії перекладу), охарактеризуйте їх. 2. Опишіть інформативну та трансформаційну моделі перекладу. 3. Як ви розумієте вислів В. Белінського: «Правило для перекладу художніх творів одне – передати дух твору, що перекладається...»?

Варіант 3

1. Дайте визначення перекладу. Представте класифікації перекладу. 2. Опишіть моделі перекладу з мовою-посередником. 3. Як ви розумієте вислів В. Жуковського: «Перекладач у прозі – раб... Перекладач в поезії – суперник»?

Варіант 4

1. Дайте визначення еквівалентності. Охарактеризуйте різні типи еквівалентності. 2. Опишіть комунікативну модель перекладу. 3. Як ви розумієте вислів О. Мандельштама: «Переклади іноземних класиків до снаги лише великим художникам слова»?

Варіант 5

1. Розкажіть про еквівалентність та адекватність текстів оригіналу та перекладу. 2. Опишіть психолінгвістичну модель перекладу. 3. Як ви розумієте вислів О. Пушкіна: «Підрядний переклад ніколи не може бути правильним»?

Варіант 6

1. Проаналізуйте тексти (розмовні, наукові тощо) як об'єкти перекладу? Опишіть рівень їхньої еквівалентності. 2. Розкажіть про дискурсивну модель перекладу. 3. Як ви розумієте вислів А. Шлегеля: «Перекладач – це посол від нації до нації...»?

Контрольна робота 2 (Тема: Фонетичний аспект перекладу; Словотвірний аспект перекладу)

Варіант 1

1. Розкажіть про транслітерацію як прийом відтворення графічної форми іншомовного слова. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. Jane Austen was only beaten by J.R.R. Tolkein in the massive BBC survey to choose Britain's favourite books // Джейн Остін поступилася місцем лише Дж. Р. Р. Толкіну за підрахунками BBC у виборі улюблених книг Великобританії.

Варіант 2

1. Опишіть транскрипцію як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. From the late Victorian era, George Elliot, Thomas Hardy and Rudyard Kipling remain popular today // З кінця Вікторіанської епохи й до наших днів, Джордж Еліот, Томас Харді та Редьярд Кіплінг залишаються в перших рядах.

Варіант 3

1. Розкажіть про комбінацію транскрипції та транслітерації в перекладі. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. William Wordsworth and Samuel Taylor Coleridge were the first important English romantic poets, followed by Lord Byron, Percy Shelley

and John Keats. // Вільям Вордсворт і Семюель Тейлор Колрідж були першими визначними англійськими поетами-романтиками, згодом до них приєдналися лорд Байрон, Персі Шеллі та Джон Кітс.

Варіант 4

1. Розкажіть про фонографічну заміну за традицією в перекладі. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. Jane Austen is still many people's favourite author today and her works, including "Pride and Prejudice" (1813) and "Emma" (1816) are known for their independence and wit // Джейн Остін як і раніше залишається улюбленицею багатьох читачів, а її роботи, у тому числі «Гордість та упередження» (1813), «Емма» (1816) – відомі своєю незалежністю і дотепністю написання.

Варіант 5

1. Розкажіть про зміну ритміко-мелодійного малюнку віршів. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. The novels of Charles Dickens are noted for their colourful and sometimes eccentric characters // Романи Чарльза Діккенса відзначені за їх насичену, а іноді незвичайну образність.

Варіант 6

1. Розкажіть про трансформації на словотвірному рівні. 2. Визначте способи перекладу власних назв. Охарактеризуйте їх. The novels of the three Bronte sisters – Emily, Charlotte, and Anne – have many romantic elements and are known especially for their psychologically tormented heroes and heroines // Романи трьох сестер Бронте – Емілії, Шарлотти та Енн – наповнені романтичними елементами і особливо відомі завдяки духовним стражданням головних героїв

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навч. посібник / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 608 с.
2. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова) / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй., А. М. Науменко. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навчальний посібник / В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 280 с.
4. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512 с. Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. – 132 с.
5. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. – М. : Р. Валент, 2004. – 240 с.
6. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : ДовкілляК, 2011. – 844 с.
7. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О. О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Брандес М. П., Проворотов В. И. Предпереводческий анализ текста: Учебное пособие / М. П. Брандес, В. И. Проворотов. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2003. – 224 с.
2. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский: Учебное пособие / Е. В. Бреус. – М.: Изд-во УРАО, 1998. – 208 с.

3. Влахов С. И., Флорин С. П. Непереводимое в переводе / С. И. Влахов, С. П. Флорин. – М. : Международные отношения, 1980. – 342 с.
4. Гудманян А. Г. Відтворення власних назв у перекладі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / А. Г. Гудманян. – К., 2001 – 40 с.
5. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вид.-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.
6. Казакова Т. А. Художественный перевод / Теория и практика / Т. А. Казакова . – СПб.: Инъязиздат, 2006. – 544 с.
7. Катфорд Дж. К. Лингвистическая теория перевода: Об одном аспекте прикладной лингвистики / Дж. К. Катфорд ; [пер. с англ.]. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 208 с.
8. Копанев П. И. Теория и практика письменного перевода: учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков / П. И. Копанев – Минск: Высш. школа, 1986 – 269 с.
9. Коптілов В. Першотвір і переклад (Роздуми і спостереження) / В. Коптілов. – К. : Дніпро, 1972. – 215 с.
10. Коптілов В. В. Актуальні питання українського художнього перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Вища школа, 1971 – 131 с.
11. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: Підручник / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2006. – 424 с.
12. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафори, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 387– 416.
13. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови): Навчальний посібник / С. Є. Максимов. – К. : Ленвіт, 2007. – 416 с.
14. Найда Ю. К науке переводить // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике / Ю. Найда. – М. : Международные отношения, 1978. – С. 114 – 137.
15. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія / О. В. Ребрій. – Харків : Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.
16. Рильский М. Мистецтво перекладу / М. Рильский. – К. : Радянський письменник, 1975. – 344 с.
17. Селіванова О. О. Комунікативні стратегії і тактики в українських загадках / О. О. Селіванова. // Вісник Черкаського ун-ту. Вип. 60. Серія «Філологічні науки». – Черкаси, 2004. – С. 10–22.
18. Селіванова О. О. Нариси з української фразеології (психологічний та етнокультурний аспекти) / О. О. Селіванова. – К. – Черкаси : Брама, 2004. – 276 с.
19. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації / О. О. Селіванова. – Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. – 350 с.
20. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
21. Стріха М. В. Український художній переклад / М. В. Стріха. – К. : Факт – Наш час, 2006. – 344 с.
22. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово, 2000. – 624 с.
23. Черноватий Л. М., Карабан В. І. Переклад англомовної економічної літератури: / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 272 с.
24. Ющук І. П. Українська мова / Ющук І. П. – К. : Либідь, 2004. – 640 с.
25. Galperin I. R. Stylistics. – Moscow : Higher School Publishing House, 1971.

Методичне забезпечення

Введенська Тетяна Юріївна
Короткова Світлана Віталіївна

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
для студентів спеціальності 035 Філологія

Електронний ресурс

За редакцією укладачів